

8. ročník pochodu Lidických žen - po stopách pochodů smrti

Propozice pochodu: K jádru pěších turistů se může přidat kdokoliv na trati.

Jedinou podmínkou je, že zvolenou jedno, či vícedenní trasu bez potíží zdolá.

Pochod je na vlastní nebezpečí vlastními silami a vlastním zásobením i noclehem.

Je třeba mít neustále na mysli, že pochod jde po stopách transportu smrti.

Aby byla zachována autentická trasa i podmínky pochodu skutečného ženami, které byly tři roky internovány v koncentračním táboře Ravensbrück, je třeba se přizpůsobit podmínkám, za kterých transport na konci války probíhal.

Na cestě ženy neměly možnost ubytování - po cestě zajít do restaurace - spalo se většinou pod širým nebem na nepřátelském území, kde pomáhaly samy sobě.

Na počátku byla vzpomínka Lidické ženy Anny Nešporové, rozené Horákové

Antonín Nešpor z Lidic uchoval vzpomínku své maminky na její návrat se čtyřmi Lidickými ženami v květnu roku 1945 z KT Ravensbrück zpět do Čech. Ženy ušly pěšky 470 km do Nového Boru. Tato vzácná vzpomínka, včetně míst trasy, inspirovala v roce 2011 opakování pochodů smrti z KT Ravensbrück, které prošly Lidické ženy a další vězeňkyně KT.

KT Sachsenhausen – Crivitz 2018

Datum	Místo / Place	Km
24.4.	Sachsenhausen – příjezd, večer položení květin u památníku obětem KT	
25.4.	Sachsenhausen - Hohenbruch - Sommerfeld - Beetz - Rühnick	30
26.4.	Rühnick - Herzberg - Wulkow - Alt Ruppín - Neuruppín - Storbeck	27
27.4.	Storbeck - Katerbow - Netzeband - Rägelin - Rossow - Fretzdorf	23
28.4.	Fretzdorf - Herzsprung - Wittstock/Dosse - Heinrichsdorf - Belower Wald Museum	28
29.4.	Belower Wald Museum - Grabow-Below - Massow - Meyenburg - Stepenitz	32
30.4.	Stepenitz - Jännersdorf - Redlin - Gross Pankow - Siggelkow - Neuburg - Parchim	28
1.5.	Parchim - Neuhoř - Bergrade Dorf - Severin - Friedrichsrue - Zapel Hof - Crivitz	25
TOTAL	7 dny / 7 days	193 km
Místo/Place	průchod obcemi, které vězni prošli v r. 1945 / places that prisoners went through in 1945	
	víkendy-svátky / weekend-public holiday	

Další akce pro rok 2018:

11.2. Uničov - Troubelice - Úsov - Třeština - Mohelnice (25 km) - trasou pochodu smrti válečných zajatců

4.3. Mladá Boleslav - Krnsko - Chotětov (18 km) – vzpomínkový pochod na pochod smrti válečných zajatců a zastřelení 13-leté Milenky Hážové z Mladé Boleslavi 8.3.1945 při průchodu zajatců německou stráží

21.4. Mariánské Lázně - Úšovice – Pístoř - Chodová Planá - Planá (21 km) – vzpomínkový pochod na pochod smrti vězňů do KT Flossenbüř a pochod smrti válečných zajatců

22.5. Nový Bor a Česká Lípa – vzpomínka na návrat pěti Lidických žen z KT Ravensbrück do vlasti v r. 1945

2.6. Cínovec - vzpomínka u pamětní desky návratu 46 Lidických žen do vlasti v r. 1945

Co děláme:

S pomocí přátel z Lidic a vzpomínkám žijících Lidických žen p. Cábové, Kalibové a Skleničkové a jejich potomků se nám podařilo zrekonstruovat dvě cesty návratu Lidických žen z KT Ravensbrück do vlasti v roce 1945 a projít po jejich stopách. V Novém Boru byla vysazena Lidická lípa, na Cínovci instalována pamětní deska jejich návratu. Navázali jsme pak pátráním po trasách dalších pochodů smrti vězňů KT a válečných zajatců, kterých bylo velmi mnoho. Některé trasy pochodů se snažíme projít, třeba jen symbolicky, jako jednodenní etapy. Většinou ve stejné roční době, stejný den, kdy tudy prošel pochod smrti v roce 1945.

Pořádáme besedy, přednášky na toto téma, hledáme svědky, vzpomínky, navštívujeme hřbitovy, instalujeme pamětní desky nebo iniciujeme či pomáháme při jejich instalaci. Podporují nás v tom velmi často místní aktivisté, zástupci obcí, včetně přátel z Německa v oblastech, kde pochody smrti prošly. Velké zásluhy mají především Antonín Nešpor a OS Lidice a Josef Doškář z Nového Boru – oba jsou přímými iniciátory pochodu Lidických žen. Bez nich by se tento nápad nezrodil.

Kontakt: milena.mestecka@gmail.com, tel. 724 639 064, Antonín Nešpor, OS Lidice, www.lidice.cz

Pochody smrti byly apokalypsou závěru 2. světové války. V Evropě si vyžádaly na 250.000 životů

Oběti a utrpení vězňů a zajatců na pochodech smrti bylo nezměrné. Přesto se na ně téměř zapomnělo. Situace na konci války byla nepřehledná, nebezpečná. Mnohé hroby nebyly a nebudou už nikdy nalezeny. Mnohé další jsou zapomenuty, neoznačeny, beze jmen obětí. Trasy pochodů jsou neznámé. Je málo míst, kde jsou o nich informace.

Letos projdeme a připomeneme další z pochodů smrti – přidejte se k nám!

25.4.-1.5. 2018 Sachsenhausen – Crivitz (193km)

Letos poprvé neprojdeme trasy pochodu smrti Lidických žen z KT Ravensbrück. Vrátime se k nim ale znovu ve výročním roce 2020. Hlavní pochod věnujeme tentokrát mužům-vězňům z KT Sachsenhausen. Vězni ze Sachsenhausenu – na pochod jich vyšlo 21.4. kolem 30.000 a směřovali na sever k Baltu - v závěru pochodu smrti v lese u Crivitz právě Lidickým ženám a dalším českým vězeňkyním velmi pomohli. Během pochodu však zažili muži mimo jiné hrůzný pobyt v lese u Belowa – na 16.000 vyčerpaných vězňů nechaly stráž SS několik dní na holé zemi, bez jídla, pití. Umíraly stovky vězňů denně. Dnes je zde Muzeum pochodů smrti Belower Wald, které navštívíme, stejně tak jako Památník KT Sachsenhausen.

11.2. 2018 Uničov - Troubelice - Úsov - Třeština - Mohelnice (25 km)

Loňský rok byl nadále spojen s velkým pochodem smrti válečných zajatců. V počtu 70.000 prošli přes naše území za kruté zimy v lednu-březnu 1945 z Horního Slezska do Bavorska. Vzácné bylo setkání s panem Nesétem z Třeštiny (poznala jsem ho díky pořadu Stanislava Motla *Mrtví na pochodu*). Pochody zajatců již několik let mapuje na Severní Moravě a shromáždil svědectví téměř 150 pamětníků a další cenné informace. Třeštinou projde naše první letošní trasa. Pomohli mi velmi i p. Petr Majer z Bystřice, p. Krůl z Muzea Tešínsko, Joanna Lusko z muzea v polské Bytomi a Muzeum a památník Stalagu Lamsdorf v polských Lambinowicích.

4.3.2018 Mladá Boleslav - Krnsko - Chotětov (18 km)

Na cestě po stopách novozélandského válečného zajatce G.W.Clarka jsme doprovodili v srpnu jeho syna Glenna Clarka. Díky Josefu Doškářovi a zastupitelům obce Dolní Bousov se setkal s očitými svědky pochodů smrti p. Pickovou a p. Bulínem. Z pochodu smrti válečných zajatců středními Čechami jsme vybrali letos další úsek jako vzpomínkový pochod na jejich utrpení a zastřelení 13-leté Milenky Hážové z Mladé Boleslavi německou stráží při průchodu zajatců Mladou Boleslaví. Za podrobnosti o osudu školačky vděčím paní Martě Králové, její vzdálené příbuzné. Děkuji i za vzpomínku o dalším postřeleném chlapci, kterou mi vyprávěl očitý svědek zdejších pochodů smrti pan Josef Heisler.

21.4.2018 Mariánské Lázně - Úšovice – Pístov – Chodová Planá - Planá (21 km)

V západních Čechách opustíme pro letošek Žihli a projdeme trasu pochodu smrti vězňů KT Flossenbürg. Touto oblastí křižovaly koncem války zbytky zubožených vězňů, kteří útrapy pochodů přežili, stovky a desítky z původních tisíců. Nadále umírali. V Pístově je pohřbeno 68 vězňů-obětí pochodu smrti. V Mariánských Lázních a Úšovicích si připomeneme také pochod smrti válečných zajatců, kteří tudy prošli v březnu do Bavorska. Osud zemřelých zajatců z pochodu smrti, ale také ze zajateckého tábora v Úšovicích je zatím nejasný, snažíme se ho dopátrat.

Z minulých ročníků:

- 2011-2015** pochod smrti a návrat pěti Lidických žen Ravensbrück-Nový Bor (475 km, 8.-22.5.)
- 2015-2017** pochod smrti 46 Lidických žen Ravensbrück-Crivitz (127 km, 28.4.-2.5.)
- 2015** pochod smrti vězňů / žen z KT Helmsbrecht do Volar, část Hostouň-Draženov (18 km, 22.4.)
- 2015-2017** pochod smrti vězňů z KT Schwarzheide, část Sebnitz-Zadní Doubice (18 km, 18.4.2015), část Varnsdorf-Skalice (30 km, 18.4.2016), část Krásná Lípa-Varnsdorf (21 km, 22.4.2017)
- 2016-2017** pochod smrti válečných zajatců z Polska přes severní Moravu a Čechy do Weidenu v Bavorsku, část Česká Třebová-Choceň (24 km, 17.2.2016), část Česká Lípa -Rabštejn (24 km, 23.4.2016), část Nový Jičín-Hranice (26 km, 28.1.2017), část Sobotka -Mnichovo Hradiště (31 km, 15.2.2017)
- 2016-2017** transport smrti vězňů KT Buchenwald,Ossendorf a Halle,vzpomínkové pochody na osvobození vězňů, Žihle-Mladotice (9 km, 21.5.2016), Žihle-Kralovice (15 km, 13.5.2017)